SVĒTAIS VAKARĒDIENS

I

Kas ir Svētais Vakarēdiens?

Tas ir mūsu Kunga Jēzus Kristus patiesā miesa un asinis, ko pats Kristus mums, kristiešiem, ir iedibinājis ēst un dzert kopā ar maizi un vīnu.

Kur tas rakstīts?

Tā raksta svētie evaņģēlisti Matejs, Marks, Lūka un svētais Pāvils: “Mūsu Kungs Jēzus Kristus tanī naktī, kad Viņš tapa nodots, ņēma maizi, pateicās, pārlauza un deva to Saviem mācekļiem, sacīdams: “Ņemiet un ēdiet, tā ir Mana miesa, kas par jums top dota; to dariet, Mani pieminēdami.” Tāpat Viņš ņēma arī biķeri pēc Vakarēdiena, pateicās un tiem to deva, sacīdams: “Ņemiet un dzeriet visi no tā, šis biķeris ir jaunā derība Manās asinīs, kas par jums un par daudziem top izlietas grēku piedošanai; to dariet, cikkārt jūs to dzerat, Mani pieminēdami” (Mt. 26:26–28; Mk. 14:22–24; Lk. 22:19–20; 1. Kor. 11:23–25).

Dievs dod mums grēku piedošanu vairākos veidos: caur [Dieva] vārdu, Kristību un Svēto Vakarēdienu. Tā Kunga Svētais Vakarēdiens ir viena no lielākajām dāvanām, ko Viņa Dēls ir nodevis Savas Baznīcas pārvaldīšanā. Lielākā dāvana ir grēku piedošana un glābšana mūžīgajai dzīvei, bet arī šī ir unikāla un dārga dāvana, jo šajā sakramentā Jēzus pārdabiskā veidā ir kopā ar Saviem mācekļiem. Kad Kristus atnāk pie mums neredzamā, bet sajūtamā veidā – ar maizi un vīnu, *iekš* un *zem* maizes un vīna zīmes, notiek brīnums. Kad Dieva visspēcīgais vārds savieno Kristus miesu ar maizi, mēs patiesi ēdam Kristus miesu un dzeram Viņa asinis.

No Kristus iestādīšanas vārdiem [un no apustuļa Pāvila mācības] izriet, ka maize turpina būt maize, bet ar to tiek sniegta Kristus miesa. Tādēļ mēs nevaram teikt, ka maize pārtop, bet gan, ka notiek savienošanās. Līdzīgā veidā Dieva Dēls kļuva par cilvēku.

© 2010 LUTERISMA MANTOJUMA FONDS

Pieņemot cilvēka dabu, Jēzus turpināja būt Dievs. Altāra sakraments ir gan Kristus miesa un maize, gan Kristus asinis un vīns saskaņā ar Viņa vārdiem pirmajā Zaļajā Ceturtdienā. Vakarēdiens nav ne miesas simbols, ne asiņu simbols. Cilvēka Dēls nav Dieva Dēla atspulgs. Cilvēka Dēls ir Dieva Dēls nevis tādēļ, ka Viņš pārvēršas par Dievu, bet gan tādēļ, ka Cilvēka Dēlā ir savienota cilvēciskā un dievišķā daba. (Pīpers, Millers “Kristīgā dogmatika”). Caur pasaulīgu ēdienu mums tiek dota debesu barība. Mēs ar savu saprātu nespējam to aptvert, bet Viņš ir teicis, ka maize un vīns *ir* Viņa miesa un asinis.

Jēzus saka: “Tā ir Mana miesa..” Tas gan Bībelē, gan ikdienā ir vienkāršs izteiksmes veids, lai paskaidrotu, kas tiek dots. Mēs sakām: “Tas ir ūdens,” un šajā gadījumā būtiskais ir ūdens, nevis glāze, kurā ūdens tiek pasniegts. Ir nepieciešama liela fantāzija, lai kā citādi izskaidrotu iestādīšanas vārdu skaidro nozīmi, ka tas, kas tiek sniegts, ir Jēzus miesa.

Reformētie apgalvo, ka Vakarēdiena iestādīšanas vārdi ir līdzības, tieši tāpat kā Jēzus Jāņa evaņģēlijā vairākkārt saka, ka Viņš ir “durvis”, “ceļš” utt. Turklāt viņi atsaucas uz vārdiem tai pašā evaņģēlijā par to, ka Kristus miesa ir jāēd, sakot, ka no šo vārdu konteksta ir skaidri saprotams, ka tiek runāts par garīgu, nevis fizisku Kristus miesas ēšanu. Taču šis arguments nav patiess. Jāņa evaņģēlijā netiek runāts par Svēto Vakarēdienu. Kad Jāņa evaņģēlija 6. nodaļā, 51.–59. pantā, tiek runāts par simbolisku Jēzus miesas “ēšanu”, šie vārdi neattiecas uz Vakarēdienu, bet gan kalpo kā aicinājums uz ticību Kristum (Jņ. 6:68). Kalvinisti grib patvaļīgi aizvietot iestādīšanas vārdu “ir” ar “nozīmē” vai “simbolizē”. Tad, kad Jēzus Jāņa evaņģēlijā runā līdzībās un nosauc Sevi par “durvīm” utt., vārds “esmu” saglabā savu nozīmi “būt”. Tāpat tas ir arī Vakarēdiena iestādīšanas vārdos, tā ka tajos netiek runāts par simbolisku ēšanu un dzeršanu. Ja cilvēki cieši neturētos pie vārda pirmējās vai vienīgās nozīmes, valoda kļūtu nesaprotama. Kad Kristus runā līdzībās, Viņš bieži izmanto tēlus, taču Raksti izskaidro to nozīmi attiecīgajā kontekstā. Ir svarīgi pie tā turēties, citādi var nonākt pie tādas filozofijas, kas apgalvo, ka Dievs, debesis, elle, Dēls u. c. ir tikai tukši simboli, kurus tikpat labi var aizvietot ar citiem.

© 2010 LUTERISMA MANTOJUMA FONDS

Iedibināšanas vārdos Kristus dod apsolījumu par Savu patieso klātbūtni, ko apzīmē ar latīņu cilmes vārdu *reālprezence*. Šī mistērija ir Jēzus rūpju un mīlestības apstiprinājums. Tāpat kā bērnam ir nepieciešams vecāku apkampiens vai glāsts, mūsu mīlestībai pret Dievu ir vajadzīga barība. Šis Dieva mīlestības patiesais pierādījums tiek dots tad, kad Kristus iemiesojas maizē un vīnā. Tas, ka Pestītājs nāk pie mums tik tiešā veidā, stiprina mūsu ticību grēku piedošanai un paļāvību, ka Dieva mīlestība ir patiesa.

Kristus mācekļi satiekas Vakarēdienā. *Komūnija* dod Dieva bērniem sadraudzību ar To Kungu – izglābtajiem debesīs un ticīgajiem uz zemes. Pestītājs sastop mūs, un mēs, satiekot Viņu, iegūstam Viņa prātu. To, ka mēs drīkstam pienākt tik tuvu Jēzum, saņemot Viņa miesu un asinis, nevar salīdzināt ne ar ko citu. Tādējādi mēs kļūstam par Kristus miesas locekļiem (1. Kor. 10:16).

Pie Tā Kunga galda mēs saņemam bezgalīgu svētību un spēku dzīvot ticības dzīvi. Garīgā dzīve, kas tiek dota Vakarēdienā, ir tās pašas dzīves turpinājums, ko mēs saņēmām Kristībā. Kad Jēzus mācekļi Svētajā Vakarēdienā savienojas ar savu Mācītāju, viņi tiek stiprināti un darīti līdzīgāki Viņam. Cilvēks, kas atkritis no Dieva, bet grib atgriezties, atgūst mūžīgās dzīvības dāvanu, pieņemot Kristu.

Tas, ka Dievs nāk pie mums Svētajā Vakarēdienā, dara mūs pateicīgus. Kristus, būdams klātesošs, pilda svētās maltītes dalībniekus ar prieku un dod viņiem mieru. Tādēļ Vakarēdiens ir arī pateicības maltīte, grieķiski *euharistia*. Jēzus pirmo Vakarēdienu iesāka ar pateicību Dievam. Svētajā Vakarēdienā mēs saņemam daļu no dzīvā Pestītāja un Viņa uzvaras pār tiem garīgajiem spēkiem, kas grib novērst cilvēku no Dieva. Pateicībā par to, ko Jēzus ir paveicis mūsu pestīšanas labā, mēs Viņu slavējam ar labprātīgu sirdi.

Jēzus saka, ka mums jāsvin Svētais Vakarēdiens, Viņu pieminot, līdz tai dienai, kad Viņš redzamā veidā parādīsies pie padebešiem. Šājā sakramentā Jēzus palīdz mums atcerēties Viņa personību un to, ko Viņš mūsu labā ir darījis, ļaudams Sevi notiesāt mūsu grēku dēļ. Svētais Vakarēdiens ir dzīvs pierādījums tam, ka Kristus ir nomiris par katru no mums, un tas, izdalot Vakarēdienu, tiek uzsvērts ar vārdiem “par tevi nodota”. Pie

© 2010 LUTERISMA MANTOJUMA FONDS

Svētā Vakarēdiena mēs domājam par Kristus nāvi, kas nesa mums grēku izpirkšanu. Pēc tam, kad esam saņēmuši grēku piedošanu, mums ik dienas jāatceras, ko Jēzus mūsu dēļ ir paveicis. Tas palīdz mums izvairīties no ļaunā ceļa.

Svētais Vakarēdiens apliecina Kristus upura nāvi, kas notika pirms gandrīz 2000 gadiem ārpus Jeruzālemes mūriem. Viņš reiz par visām reizēm ir samierinājis cilvēkus ar Dievu, izpērkot cilvēces augstprātības un egoisma grēku. Kristus griba izglābt pasauli maksāja Viņa paša asinis: “Pēc šīs gribas mēs esam ar Jēzus Kristus miesas upuri padarīti svēti pavisam” (Ebr. 10:10). Vakarēdiens nav šī upura atkārtojums uz altāra, kā to apgalvo Romas katoļu mācība par “upura misi”. Svētajā Vakarēdienā mēs kļūstam līdzdalīgi Dieva Dēlā, kas mūsu dēļ tika upurēts pie krusta staba Golgātā. Altāra sakramenta jēga ir saistīta ar vecās derības upuri – jēru uz Jeruzālemes tempļa upura altāra, kas sagatavoja Kristus pilnīgo upuri. Pravietojumi par Tā Kunga paklausīgo kalpu, piemēram, Jesajas grāmatas 53. nodaļā, piepildījās, kad Dieva Dēls tika nodots par visas pasaules grēkiem. Piemērs par Lieldienu jēru kļuva par īstenību, kad jaunā derība tika apzīmogota ar Kristus asinīm. Jēzus ciešanas un nāve ir pilnīga samaksa par mūsu pārkāpumiem, un tā nekad nav jāatkārto (Ebr. 9:28). Saņemot Kristus miesu un asinis, mēs saņemam arī palīdzību paļauties uz vārdiem: “par tevi dota” un “par tevi izlietas”.

II

Kāds labums no tādas ēšanas un dzeršanas?

To mums rāda vārdi: “par jums dota” un “izlietas grēku piedošanai”, proti, ka ar šiem vārdiem mums Svētajā Vakarēdienā tiek dota grēku piedošana, dzīvība un svētlaime; jo, kur grēku piedošana, tur arī dzīvība un svētlaime.

Svētajā Vakarēdienā mēs saņemam nemirstības zāles, jo grēks, kura dēļ pasaulē ienāca nāve, tika izpirkts. Dieva taisnā tiesa mūsu vietā sodīja Jēzu. Pieņemot Svēto Vakarēdienu ticībā, mēs kļūstam līdzdalīgi Viņa nāvē un augšāmcelšanā. Apustulis Pāvils

raksta: “Svētīgs tas cilvēks, kam Tas Kungs nepielīdzina viņa grēku” (Rom. 4:8). Šajā mielastā jau šeit, uz zemes, mums tiek sniegts Dieva valstības miers. Svētais Vakarēdiens ir lielā debesu mielasta priekšnojauta.

Ir svarīgi, ka cilvēks, kurš grib piederēt Dievam, bieži piedalās šī dārgā žēlastības līdzekļa saņemšanā, jo tas pārvērš viņu un stiprina jauno cilvēku, kas dzima Kristībā. Cilvēkam ir jādzīvo ar savu Pestītāju. Viena no Kristus Baznīcas pazīmēm ir tā, ka sakramenti tiek izdalīti regulāri. Draudze, kas nevēlas pulcēties ap Tā Kunga galdu, kļūst remdena, virspusēja un zaudē Kristu. Ikvienam kristietim nepieciešams regulāri saņemt To Kungu Svētajā Vakarēdienā, lai atmiņa par Viņu sirdī būtu dzīva un Viņa nāve vienmēr stāvētu acu priekšā. Jēzus mācekļi drīkst saņemt Evaņģēliju un grēku piedošanu arī šādā konkrētā veidā. Ja draudze pārstāj svinēt Vakarēdienu, Jēzus izpērkošais upuris pamazām zaudē savu nozīmi, un viss Baznīcas darbs kļūst veltīgs. Altāra sakraments palīdz mums dzīvot vietniecisko ciešanu realitātē un pārliecina par šī fakta patiesumu. Ticība tiek stiprināta, kad atzīstam, ka Dieva Dēls mūs mīl un ir nodevis Sevi mūsu dēļ.

Ko nozīmē bieži iet pie Svētā Vakarēdiena? Ticīgajiem tas jāsaņem biežāk nekā mērenajiem un vienaldzīgajiem. Apustuļu darbu 2. nodaļā varam lasīt par pirmo draudžu uzcītīgajām Bībeles studijām, brālīgo sadraudzību, maizes laušanu un kopīgajām lūgšanām: “Un tie pastāvēja apustuļu mācībā un sadraudzībā, maizes laušanā un lūgšanās” (Ap. d. 2:42). Tātad senbaznīcā Svēto Vakarēdienu varēja svinēt vairākas reizes nedēļā, un tikai vēlāk tas tika saistīts ar svētdienas dievkalpojumu. Kad kristiešu vajāšanu laikā vairākās vietās nebija mācītāju, arī laji lasīja Dieva vārdu un kristīja, taču Svētais Vakarēdiens netika svinēts. Šajā kontekstā der atcerēties Svētā Augustīna vārdus: “Pazudina nevis sakramenta trūkums, bet tā noniecināšana.” Baznīcas norieta laikos Svētais Vakarēdiens ticis svinēts reizi gadā, Zaļajā Ceturtdienā. Tas, ka Svētais Vakarēdiens jāsvin tikai reizi gadā, ir vēlāka laika skaidrojums, kurš sastopams līdz 16. gs. Mūsdienās parasti Vakarēdiens tiek svinēts četras reizes mēnesī.

Svētais Vakarēdiens savā būtībā ir tik evaņģēlisks, ka ir grūti uzstādīt kādus noteikumus tā pieņemšanai. Lai saņemtu grēku piedošanu, katrs kristietis var baudīt

© 2010 LUTERISMA MANTOJUMA FONDS

Kristus miesu un asinis tik bieži, cik vien vēlas. Mācītājam jāizdala draudzei Svētais Vakarēdiens tik bieži, cik tā to pieprasa. Taču nedrīkst notikt arī tā, ka pārspīlēts daudzums dievkalpojumu ar Svēto Vakarēdienu izstumj mācību vai arī cilvēki jūtas spiesti iet pie Vakarēdiena. Nedrīkst novērtēt par zemu sakramentu pastāvīgo darbību. Šī žēlastības līdzekļa iedarbība dažkārt var būt ilgāka, nekā domājam. Cik bieži mēs šaubāmies un mums ir nepieciešams atgādinājums par Jēzus nāvi, tik bieži mums arī ir jānāk pie šī žēlastības līdzekļa.

III

Kā ēšana un dzeršana var darīt tādas lielas lietas?

Ēšana un dzeršana to gan nedara, bet vārdi, kas še minēti: “par jums dota” un “izlietas grēku piedošanai”. Šie vārdi līdz ar miesīgu ēšanu un dzeršanu Svētajā Vakarēdienā ir pats galvenais, un, kas šiem vārdiem tic, tas iegūst, ko tie saka un ko tie sola, proti: grēku piedošanu.

Tā nav mūsu ēšana un dzeršana, kas dara maizi un vīnu par Svēto Vakarēdienu, bet gan Dieva vārdu neierobežotais spēks. Tie paši varenie vārdi, kas radīja pasauli, konsekrē maizi un vīnu par Kristus miesu un asinīm. Jēzus iestādīšanas vārdi dara brīnumu, kas dod mums nebeidzamu žēlastību un svētību. Kad tie tiek nolasīti, mums, sekojot Viņa vārdiem, ir jāēd maize un jādzer vīns, jo Svētais Vakarēdiens ir ticis dots, lai to uzņemtu ēdot un dzerot. Mēs uzņemam žēlastību miesīgā veidā. Kad kristietis piedzīvo, ka grēka vara ir liela, viņš saņem apsolījumu: “Kristus asinis par tevi izlietas grēku piedošanai.”

Ikviens, kas dodas pie Svētā Vakarēdiena, saņem Kristus miesu un asinis, bet tikai tie, kas tic Pestītāja apsolījumam, saņem grēku piedošanu, jaunu dzīvību un mūžīgu svētlaimi.

IV

Kas cienīgi bauda Svēto Vakarēdienu?

© 2010 LUTERISMA MANTOJUMA FONDS

Gavēšana un miesīga gatavošanās gan ir laba ārēja disciplīna, bet īsti cienīgs un labi sagatavojies ir tas, kas tic šiem vārdiem: “par jums dota” un “izlietas grēku piedošanai”. Turpretī, kas šiem vārdiem netic vai šaubās, tas ir necienīgs un nav labi sagatavojies, jo vārdi “par jums” prasa ticīgas sirdis.

Baznīca ir ietvērusi gavēni Baznīcas gada kārtībā. Arī atse-višķi kristieši dažādos gadījumos var dzīvot atturīgi, lai sagatavotos satikt Dievu, piemēram, Svētajā Vakarēdienā. Kad cilvēks atsakās no kaut kā Radītāja dēļ, tas var palīdzēt viņa ticībai. Taču miesīgs gavēnis nav spiesta lieta. Svarīgākā sagatavošanās Vakarēdienam ir samierināšanās ar To Kungu un mūsu līdzcilvēkiem. Ja mēs negribam novērsties no grēka un atstāt visu, kas ir pretrunā ar Bībeli, pieņemot Vakarēdienu, mēs izsaucam sodību pār sevi, jo esam nocietinājuši savu sirdi.

Cilvēkam, kas sēro par savu grēku un patiesi meklē Dievu, nepieciešams Evaņģēlijs. Viņš saņem žēlastību ne savu jūtu vai vērtības dēļ. Viņam tikai jānāk pie Jēzus un jāatzīst savi grēki, un tad Viņš dod grēku piedošanu. Mēs iegūstam mieru nevis mūsu darbu dēļ, bet gan tādēļ, ka Kristus miesa ir par mums dota un Kristus asinis par mums izlietas. Ikviens, kas tic Jēzus vārdiem, ka maize un vīns ir Viņa miesa un asinis un ka Svētajā Vakarēdienā mēs saņemam grēku piedošanu, ir cienīgs to saņemt. Ja cilvēks šaubās, viņš var saņemt palīdzību Dieva vārdā, Kristībā un Svētajā Vakarēdienā.

Bet tas, kas noliedz un neatzīst Kristus iestādīšanas vārdus, nav cienīgs saņemt Vakarēdienu. Iestādīšanas vārdos Jēzus saka, ka “maize ir Mana miesa”. Rakstu konteksts nedod nekādu iemeslu uztvert šos vārdus simboliskā nozīmē. Reformāti nepareizi izskaidro Pestītāja vārdus, kad viņi uzstāj, ka maize tikai simbolizē Jēzus miesu. Cvinglijs uzskatīja, ka Svētais Vakarēdiens ir vienīgi Kristus miesas un asiņu simbols. Šāds nepatiess izskaidrojums var rasties tad, ja cilvēki savas atziņas stāda augstāk par Rakstu vārdiem. Reformētie uzskata, ka vārds, Kristība un Svētais Vakarēdiens nav nepieciešami, lai Svētais Gars radītu ticību. Tas nozīmē, ka žēlastības līdzekļi nav nepieciešami kā “transporta līdzekļi”, lai cilvēks varētu saņemt Svēto Garu,

neskatoties uz to, ka Vēstulē romiešiem 10:17 ir rakstīts, ka ticība rodas no sludināšanas. Luters uzstāj, ka Dieva vārds ir jālasa tā, kā tas rakstīts. Atteikšanās no vienas Rakstu vietas noved pie tā, ka cilvēks zaudē vispārējo pamatprincipu un vairs nepaļaujas uz Bībeli. Kalvins noraida iestādīšanas vārdus, sakot, ka Jēzus miesa no Svētā Vakarēdiena ir tikpat tālu kā zeme no debesīm.

Pat kā patiess cilvēks Kristus ir visuresošs, jo Viņš un Tēvs ir viens. Jēzus miesa var tikt dota zem maizes un vīna zīmes, jo Viņam piemīt dievišķas īpašības: visuresamība, vara pār visu radību utt.

Apustulis Pāvils skaidro, kā mums jāsaprot Vakarēdiena iestādīšanas vārdi: “Svētības biķeris, ko mēs svētījam, vai tas nav savienošanās ar Kristus asinīm? Maize, ko laužam, vai tā nav savienošanās ar Kristus miesu?” (1. Kor. 10:16). Vienu nodaļu tālāk Pāvils brīdina no necienīgas Svētā Vakarēdiena svinēšanas: “Jo, kas ēd un dzer, tas ēd un dzer sev pašam par sodu, ja viņš neizšķir Tā Kunga miesu” (1. Kor. 11:29). Tik nopietnus vārdus apustulis nelietotu, ja runa būtu tikai par simboliem.

Kad tiek nolasīti Svētā Vakarēdiena iestādīšanas vārdi, Kristus ir patiesi klātesošs un sastop mūs ar Savu pestīšanas dāvanu. Noliegt, ka Viņš tiešām nāk pie mums maizē un vīnā, nozīmē nolaupīt vienu no Baznīcas lielākajām svētības dāvanām. Luteram sakraments bija dzīvības jautājums – gan viņa paša, gan Baznīcas. Viņš bija gatavs drīzāk mirt, nekā ļaut atņemt Baznīcai šo lielo bagātību, kuru viņš identificēja ar pašu Evaņģēliju. Dieva Dēls iedibināja Svēto Vakarēdienu, jo mums ir nepieciešams šis uzticamais apstiprinājums grēku piedošanai. Ja draudze pārvalda sakramentu saskaņā ar Tā Kunga iedibinājumu un kārtību, tā apliecina Kristus izpērkošo nāvi un atgriešanos: “Cikkārt jūs no šīs maizes ēdat un no šī biķera dzerat, pasludiniet Tā Kunga nāvi, tiekams Viņš nāk” (1. Kor. 11:26).

© 2010 LUTERISMA MANTOJUMA FONDS